

Sygn. akt **III AUa 1435/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Borkiewicz

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans

Protokolant: insp.ds.biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **E. B., W. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji E. B. i W. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 9 lipca 2014 r. sygn. akt IV U 587/13

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż podstawa wymiaru składek E. B. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek Szkoła (...) wynosi od miesiąca czerwca 2012r. kwotę 2.225 zł brutto miesięcznie;
2. w pozostałym zakresie apelację oddala;
3. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Marek Borkiewicz	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.01.2013r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że podstawa wymiaru składek dla E. B. zgłoszonej do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek Szkoła (...) wynosi od miesiąca 06/2012r. – 1500,00 zł brutto miesięcznie.

Wnioskodawcy E. B. oraz W. S., w odwołaniach do Sądu Okręgowego wnieśli o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że postawa wymiaru składek dla E. B. wynosi od miesiąca czerwca 2012r. – 8.000,00 zł brutto.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie wskazując, że okoliczności sprawy wskazują jedynie na to, iż postanowienia o wynagrodzeniu zawarte w umowie o pracę z dnia 01.06.2012r. zostały przyjęte przez strony w celu uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, poprzez obejście przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Sprawy z obydwu odwołań Sąd połączył w celu łącznego prowadzenia i rozpoznania (art. 219 k.p.c.).

Wyrokiem z dnia 7 lipca 2014r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołania.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia:

Wnioskodawczyni E. B. była zatrudniona w Szkole (...) W. S. z siedzibą w Ż. w okresie od 15.09.2008r. do 23.04.2012r. na stanowisku instruktora nauki jazdy. W okresie zatrudnienia nie uzyskiwała wynagrodzenia wyższego niż minimalne. Praca odwołującej była ceniona przez pracodawcę, gdyż przekładała się na sukcesy kursantów w zdawaniu egzaminów końcowych na prawo jazdy. Z tego tytułu otrzymała listy gratulacyjne i dyplomy uznania od Marszałka Województwa.

W dniu 01.06.2012r. Szkoła (...) W. S. z siedzibą w Ż. zawarł z E. B. umowę o pracę na czas określony 18 miesięcy na stanowisku instruktor nauki jazdy, instruktor technik jazdy, koordynator ds. szkolenia instruktorów w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 8.000,00 zł. Odwołująca miała ruchomy czas pracy uzależniony od dyspozycyjności kursantów i instruktorów.

W trakcie zatrudnienia wnioskodawczyni szkoliła kandydatów na kierowców na terenie województwa (...), prowadziła zajęcia z instruktorami nauki jazdy zatrudnionymi w Szkole (...) W. S.. Prowadziła również szkolenia z kandydatami posiadającymi prawo jazdy chcącymi się doszkolić i osobami, które utraciły prawo jazdy. Wnioskodawczyni wszczęła także procedurę zdobycia akredytacji dla ośrodka, którą otrzymuje się od Kuratora Oświaty, a która podnosi prestiż i znaczenie szkoły. Wniosek o akredytację nie został złożony do Kuratora Oświaty w okresie objętym sporem.

Zadania powierzone E. B. przed jej zatrudnieniem wykonywali instruktorzy zatrudnieni w Szkole (...). Obecnie, obowiązki po Pani B. wykonują pozostali instruktorzy zatrudnieni w Szkole (...), tj. T. M., M. S., J. W., Z. S., za co nie otrzymują dodatkowego wynagrodzenia.

Wnioskodawczyni od dnia 07.01.2011 r. posiada uprawnienia nr (...) do szkolenia kandydatów na kierowców w zakresie prawa jazdy kat. B. Od dnia 04.10.2012 r. posiada także uprawnienia nr (...) do prowadzenia zajęć w zakresie doskonalenia techniki jazdy pojazdami w zakresie prawa jazdy kat. B.

W toku kontroli płatnik składek przedłożył potwierdzenia odbycia szkoleń instruktorów podnoszące efektywność szkolenia kandydatów na kierowców z dnia 28.06.2012 r. i 26.07.2012 r., na których widnieją tematy szkolenia, podpisy osób uczestniczących oraz wydruk, że szkolenie prowadziła Instruktor Nauki Jazdy ((...)) oraz Instruktor Techniki Jazdy ((...))E. B.

Natomiast Z. S. –zatrudniony jako instruktor u odwołującego W. S. posiada uprawnienia do egzaminowania osób, które utraciły prawo jazdy na kategorie B, C, CE i D., jednakże uzyskanie przez niego powyższych uprawnień, nie wiązało się z podwyżką wynagrodzenia.

Podstawa wymiaru składek wszystkich pracowników Szkoły (...) zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy kształtowała się na poziomie 1.500,00 zł – 2.000,00zł.

Wnioskodawczyni E. B. na etapie postępowania administracyjnego przed organem rentowym, zeznała, że w czasie swojego zatrudnienia sprawowała nadzór nad instruktorami m.in. odpowiadała im na pytania i pomagała w szkoleniu słabszych kursantów. Dodatkowo przygotowywała dokumenty akredytacyjne oraz sprawdzała i kontrolowała, czy szkoła (...) spełnia warunki, aby taką akredytację uzyskać. Nadto twierdziła, że w zastępstwie szefa załatwiała m.in.

terminy napraw pojazdów, wypełniała dokumenty kolizji, jeździła do rzeczoznawców. Przygotowanie dokumentów związanych z wnioskiem o akredytację, związane było z dużym nakładem pracy.

Wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu lekarskim od sierpnia 2012r., a wniosek wypełniony został w listopadzie 2012r. Z zeznań E. B. i W. S. wynika, że wnioskodawczyni opracowywała wniosek i dokumenty z nim związane przebywając w domu, na zwolnieniu lekarskim.

Przesłuchani w charakterze świadków pozostali instruktorzy jazdy podkreślali, że uczestniczyli w zebraniach w siedzibie firmy, przeważnie raz w miesiącu. E. B. czasami przekazywała informacje organizacyjne. Dyskutowali wspólnie o sprawach dotyczących kursów, osób w nich uczestniczących. Zdarzało się, że E. B. jeździła z innymi instruktorami ich samochodami, w czasie trwających szkoleń. Była to praktyka przyjęta w szkole. Żaden ze świadków nie wiedział o dodatkowych zadaniach wnioskodawczyni. Podkreślali jedynie, że była instruktorem o „najwyższej zdawalności” przez kursantów egzaminów na prawo jazdy.

W okresie od 04.05.2012 r. do 31.05.2012 r. odwołująca E. B. była zgłoszona w (...) Urzędzie Pracy w Ż. jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych. Zasiłek za lipiec 2012 r. odwołująca pobrała w sierpniu 2012 r.

Od dnia 01.06.2012r. odwołująca E. B. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy o pracę.

Z dniem 01.08.2012r. odwołująca stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

Płatnik składek na dokumencie ZUS (...) złożonym w dniu 24.10.2012 r. (tj. 138 dni po terminie) wskazał wsteczną datę zatrudnienia odwołującej od dnia 01.06.2012 r. Miesięczny dokument rozliczeniowy ZUS (...) za czerwiec 2012 r. z podstawą wymiaru o został wypełniony przez płatnika w dniu 18.09.2012 r., natomiast dokument rozliczeniowy za lipiec 2012 r. z kwotą wynagrodzenia 8.000,00 zł wpłynął do ZUS w dniu 17.09.2012 r.

Przesłuchany w charakterze świadka J. K. zeznał, że opóźnienie w zgłoszeniu ubezpieczonej do ubezpieczeń społecznych było zawinione przez ZUS. Nie potrafił wyjaśnić z jakich powodów płatnik składek w imiennym raporcie miesięcznym o wypłaconych świadczeniach ZUS (...), dotyczących E. B., za sierpień 2012r. przyjął wynagrodzenie w kwocie 1.956,72zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest niezasadne.

Sąd Okręgowy powołując treść art. 6 ust. 1 i art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) wskazał, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a więc wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy ich wysokość została ustalona z góry, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych (art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.).

Przepis art. 86 ust. 2 ustawy systemowej daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych może więc kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa.

Dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości.

Istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiło to czy postanowienia w zakresie warunków pracy i płacy ubezpieczonej zawarte w umowie o pracę z dnia 01.06.2012r. nie zostały złożone dla pozorów (art. 83 § 1 k.c.) ani celem obejmującej je czynności prawnej nie było obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.).

W powyżej wskazanej istocie sporu Sąd ustalił – na podstawie zaoferowanego przez strony materiału dowodowego – że istniały podstawy do zakwestionowania przez ZUS podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne podanej przez pracodawcę.

Sąd Okręgowy powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego, iż ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

Zdaniem Sądu okoliczność ustalenia rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę bez wątplenia miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Trudno bowiem nie oceniać w ten sposób wynagrodzenia wynoszącego 8.000,00 zł, w sytuacji, gdy odwołująca E. B. we wcześniejszym okresie zatrudnienia w Szkole (...) W. S. od dnia 15.09.2008r. do dnia 23.04.2012r. nie uzyskiwała wynagrodzenia wyższego niż minimalne, mimo szeregu dodatkowych obowiązków, które – jak podnosi w odwołaniu – wówczas wykonywała.

Sąd ustalił, że wnioskodawczyni w ramach zawartej umowy o pracę nie wykonywała swoich obowiązków w aż takim nasileniu, ilości i rozmiarze, które uzasadniałyby przyznanie jej wynagrodzenia w wysokości 8.000,00 zł.

Znamienne jest to, iż obecnie obowiązki po odwołującej wykonują pozostali instruktorzy zatrudnieni u płatnika składek tj. T. M., M. S., J. W. i Z. S., za co nie otrzymują dodatkowego wynagrodzenia. Z ich zeznań wynika, że poza przejściem części kursantów, których szkoliła odwołująca E. B., nie wykonywali żadnych innych zadań, które ona wykonywała. Świadczenie ci ponadto wskazali, że z odwołującą współpracowali na zasadach koleżeńskich, że odwołująca nie oceniała ich pracy jako instruktorów, gdyż ocenia ich (...) na koniec roku na podstawie zdawalności egzaminów na prawo jazdy przez ich kursantów. Wnioskodawczyni nie sprawowała nad nimi nadzoru ani też nad ich samochodami. Czasami zdarzało się, że z uwagi na dobre statystyki w zdawalności, pomagała innym instruktorom na placu, w przypadku trudnych kursantów. Dzieliła się z instruktorami swoimi spostrzeżeniami i radami.

Uwagę Sądu zwróciły przy tej okazji rozbieżności i rażąca sprzeczność w dokumentach przedłożonych w tej kwestii przez płatnika składek. Odwołująca bowiem – co nie jest kwestionowane – od dnia 07.01.2011 r. posiada uprawnienia nr (...) do szkolenia kandydatów na kierowców w zakresie prawa jazdy kat. B, a od dnia 04.10.2012 r. posiada także uprawnienia nr (...) do prowadzenia zajęć w zakresie doskonalenia techniki jazdy pojazdami w zakresie prawa jazdy kat. B. W toku kontroli płatnik składek przedłożył natomiast potwierdzenia odbycia szkoleń instruktorów podnoszące efektywność szkolenia kandydatów na kierowców z dnia 28.06.2012 r. i 26.07.2012 r., na których widnieją tematy szkolenia, podpisy osób w nich uczestniczących tj. J. W., Z. S., T. M. i M. S. oraz wydruk, że szkolenie prowadziła Instruktor Nauki Jazdy (...) oraz Instruktor Techniki Jazdy (...) E. B.. Zdaniem Sądu, nie można wykluczyć iż zaświadczenia te zostały stworzone wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania, gdyż nie sposób w inny sposób wytłumaczyć tego, iż na zaświadczeniach z czerwca i lipca 2012r. znalazły się dane o numerze świadectwa instruktora techniki jazdy odwołującej (...), w sytuacji kiedy uprawnienia te zdobyła w dniu 04.10.2012r. (k. 19 akt kontroli).

Z raportu miesięcznego ZUS (...), dotyczącego E. B., a sporządzono go przez płatnika składek wynika, że w pkt. III przyjął on wynagrodzenie wnioskodawczyni za okres od 01.08. do 31.08.2012r. w kwocie 1.956,72zł. a nie 8.000zł. brutto.

W kwestii ponownego zatrudnienia odwołującej i ustalenia wysokości jej wynagrodzenia na poziomie 8.000,00 zł, płatnik zeznał, iż „stać go było na to”. Zeznania te nie przekonały jednak Sądu, gdyż nie możliwe jest by w okresie

zaledwie jednego miesiąca od ustania poprzedniego zatrudnienia odwołującej tj. 23.04.2012r. do chwili jej ponownego zatrudnienia w dniu 01.06.2012r. jego sytuacja ekonomiczna była już na tyle dobra by pozwalała na zatrudnienie odwołującej za wynagrodzeniem 8.000,00 zł.

Wnioskodawczyni w toku procesu zwracała także uwagę, iż dodatkowo posiadała uprawnienia instruktora techniki jazdy, więc mogła szkolić osoby które posiadały już prawo jazdy oraz szkolić inne osoby na terenie ośrodka (...) w T.. Nie potrafiła jednak wskazać ile osób oraz kiedy przeszkoliła w T..

W kontekście powyższego, w rozpoznawanej sprawie zachodzi zdaniem Sądu, potrzeba uznania za nieważne rażąco wysokiego wynagrodzenia ustalonego między stronami przedmiotowej umowy o pracę. Zaistniałe w sprawie okoliczności, co niejednokrotnie podkreśla się w judykaturze, są bowiem przejawem szerszego zjawiska polegającego na zawieraniu umów o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienia do świadczenia z ubezpieczenia społecznego (np. urodzeniem dziecka) i ustaleniem wygórowanego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Tego rodzaju zachowanie nie może spotykać się z akceptacją, ponieważ narusza zasady współzycia społecznego, przez które należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania, takie jak słuszność, moralność czy lojalność, a w konsekwencji postępowania godziwego, a więc właściwego, uczciwego i rzetelnego.

W ocenie Sądu I instancji, całościowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż ustalone przez strony umowy wynagrodzenie na poziomie 8.000,00 zł, w realiach niniejszej sprawy nie może zostać uznane za właściwe, uwzględniające przesłankę ekwiwalentności zarobków do rodzaju i charakteru świadczonej pracy oraz zarobków uzyskiwanych w ramach poprzedniego zatrudnienia u tego samego pracodawcy, jak też zarobków pozostałych pracowników, których podstawa kształtowała się na poziomie 1.500,00 zł – 2.200,00zł.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku złożyli zarówno ubezpieczona E. B. jak i płatnik składek W. S..

Apelujący zarzucili wyrokowi naruszenie prawa materialnego:

1. tj. art.78 §1 k.p. poprzez nieuwzględnienie, że ustalone pomiędzy stronami wynagrodzenie w umowie o pracę odpowiadało rodzajowi wykonywanej pracy, kwalifikacjom odwołującej, jej osiągnięciom zawodowym, a także miało odzwierciedlenie tak w ilości, jak i jakości świadczonej pracy,
2. tj. art.18 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 58 §2 k.c. w zw. z art.353¹k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i w związku z tym przyjęcie, że zawarta przez odwołującą umowa o pracę z dnia 1 czerwca 2012r. jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i służy do obejścia ustawy i jako taka jest nieważna w części dotyczącej ustalonego umownie wynagrodzenia, co doprowadziło w konsekwencji do przekonania, iż uprawnia to organ do jednostronnego jej modyfikowania,
3. tj. art. 13 w zw. z art.78§1 k.p. w zw. z art.233 k.p.c. poprzez przyjęcie, że kwota 8000zł ustalona w umowie jest rażąco wysokim wynagrodzeniem za pracę;

II. naruszenie prawa procesowego:

1. tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i w związku z tym uznanie, że jej wynagrodzenie było rażąco wysokie w stosunku do świadczonej pracy,

III. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odwołująca:

1. nabyła świadectwo instruktora nauki jazdy z dniem 4 października 2012r., podczas gdy przedmiotowe uprawnienia nabyła 20 stycznia 2012r., a skutkujący uznaniem przez Sąd, iż istnieje rozbieżność i rażąca sprzeczność w przedłożonych dokumentach,

2. będąc zarejestrowana jako osoba bezrobotna pobrała zasiłek za miesiąc lipiec w sierpniu- podczas, gdy faktycznie pobrała nienależny jje zasiłek za miesiąc czerwiec i dokonała jego zwrotu w dniu 28 lipca 2014r,

Wskazując na powyższe apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że podstawa wymiaru składek dla E. B. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek W. S. wynosi od 06/2012 kwotę 8.000zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz apelujących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych,

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że postępowanie apelacyjne zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego, a sąd drugiej instancji nie może poprzestać na ustosunkowaniu się do zarzutów skarżącego, lecz musi - niezależnie od ich treści - dokonać ponownych, własnych ustaleń, a następnie poddać je ocenie pod kątem prawa materialnego (v. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008r., III CZP49/07 OSNC 2008/6/55, post. SN z 4 października 2002r. III CZP 62/02 OSNC 2004/1/01)

Sąd Apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz jego własnej oceny (art. 382 k.p.c.), przy uwzględnieniu zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny jest uprawniony bez uzupełniania postępowania dowodowego do dokonania odmiennych ustaleń faktycznych, jak i prawnych, innych niż Sąd I instancji, bez konieczności przeprowadzania samodzielnego postępowania dowodowego na podstawie materiału zgromadzonego przez Sąd I instancji i to w sytuacji, kiedy Sąd Okręgowy dokonał wyjaśnienia wszystkich okoliczności niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jednak ustaleń tych dokonał z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c. (por. orzeczenie SN z dnia 4 września 1997 r. II UKN 210/97 i 18 stycznia 2002 r. sygn. I CKN 567/99, Lex nr 53925).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji w rozpoznawanej sprawie, przy ocenie zebranego materiału dowodowego przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów.

Przede wszystkim należy zauważyć, że sporna w sprawie pozostaje jedynie podstawa wymiaru składek dla E. B. z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek W. S. prowadzącego Szkołę (...) z siedzibą w Ż..

Nie kwestionowany jest fakt, że odwołujący E. B. oraz W. S. zawarli w dniu 1 czerwca 2012r. umowę o pracę na czas określony -18 miesięcy, na stanowisku instruktora jazdy. Odwołująca miała ruchomy czas pracy, uzależniony od dyspozycyjności kursantów i instruktorów.

Ze zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału dowodowego wynika, że odwołująca E. B. w okresie od 15 września 2008r. do 23 kwietnia 2012r. była zatrudniona przez W. S. na stanowisku instruktora jazdy z wynagrodzeniem minimalnym.

W okresie tym uzyskiwała dyplomy uznania i listy gratulacyjne od Marszałka Województwa za bardzo dobre wyniki szkolenia kandydatów na kierowców. Niesporne jest także, że zarówno w tym okresie jak po 1 czerwca 2012r. odwołująca, ze względu na dobre statystyki w zdawalności, pomagała innym instruktorom na placu w przypadku trudnych kursantów. Również co miesięczne szkolenia instruktorów prowadziła naprzemiennie z kierownikiem W. S..

Odwołujący W. S. potwierdził, że rozwiązanie stosunku pracy w kwietniu 2012r. nastąpiło na skutek braku porozumienia co do wysokości wynagrodzenia, a umowa przyznająca wynagrodzenie w kwocie 8.000zł była zawarta z uwagi na zagrożenie utworzenia przez odwołującą konkurencyjnej szkoły.

W tym zakresie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego, który nie potwierdził, aby odwołująca podjęła faktyczne kroki w celu podjęcia działalności gospodarczej.

Również należy zgodzić się z Sądem orzekającym, że odwołujący nie wykazali, aby czynności związane z przygotowaniem materiałów do zgłoszenia akredytacji Szkoły w sposób istotny wpłynęły na zwiększenie zakresu obowiązków E. B. po dniu 1 czerwca 2012r.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu I instancji, prezentowane za Sądem Najwyższym, iż „ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników systemu”

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, iż odwołująca z początkiem sierpnia 2012r. posiadała już wiedzę, że jest w ciąży, a dokumentacja dotycząca zawarcia umowy o pracę i to z wynagrodzeniem 8.000zł została przekazana do organu rentowego dopiero 17 września 2012r, a dokument ZUS(...) w dniu 24 października 2012r. Tłumaczenia świadka J. K. dotyczące przyczyn opóźnienia należy uznać za niewiarygodne, tym bardziej, że nie poparto ich innymi dowodami.

Mając na uwadze, że już od 1 sierpnia 2012r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim, należy podzielić stanowisko pozwanego, iż okoliczności te świadczą o świadomym dążeniu do osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych z naruszeniem zasad współzycia społecznego.

Trafnie zatem Sąd I instancji uznał, że zakwestionowana umowa o pracę w zakresie wysokości wynagrodzenia zmierzała do obejścia prawa (art. 58 §1 k.c.).

Mając jednak na względzie, że pozwany organ rentowy nie kwestionował samego zawarcia umowy o pracę i jej wykonywania poczynając od 1 czerwca 2012r, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można automatycznie przyjmować, iż podstawa wymiaru składek winna zostać obniżona do najniższego wynagrodzenia tj. kwoty 1500zł.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego wynagrodzenie pozostałych pracowników kształtowało się w granicach 1500-2200zł. Także wypłata wynagrodzenia za pierwsze 33 dni niezdolności do pracy odwołującej tj od 1 sierpnia 2012r. do 2 września 2012r. wskazuje na kwotę wynagrodzenia około 2000zł. W dokumentach przesłanych przez płatnika składek figuruje kwota 1956,72zł, a mając na względzie fakt, iż wynagrodzenie w związku z ciążą wynosi 100% (art.11 ust.2 pkt 1 ustawy z 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego... Dz.U. 2014.159) oraz składki ponoszone przez pracownika, zdaniem Sądu Apelacyjnego rzeczywista wysokość wynagrodzenia otrzymywana przez odwołującą wynosiła 2225zł. Powyższe także koreluje z wysokością wynagrodzenia innych pracowników, a nadto uwzględnia fakt, że E. B. była, w ocenie pracodawcy, wyróżniającym się pracownikiem.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego uznanie za prawidłowe wynagrodzenia w kwocie minimalnej byłoby krzywdzące dla odwołującej, której praca była wysoko oceniana, a nadto, co także potwierdzili świadkowie, częściowo wyręczała W. S. (np. prowadzenie porad, szkoleń etc).

Uwzględniając zatem zakres obowiązków i pozycję odwołującej wśród innych instruktorów należy przyjąć, że w pełni zasadne było przyznanie jej wynagrodzenia w wysokości otrzymywanej przez najlepszych pracowników.

Powyższe okoliczności uzasadniają przyjęcie wynagrodzenia w kwocie 2225zł w miejsce wskazanej przez organ rentowy kwoty 1500zł.

W tym też zakresie apelacja zasługuje na uwzględnienie (art.386§1 k.p.c), natomiast w kwocie wyższej jest niezasadna i podlega oddaleniu (art.385 k.p.c).

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Marek Borkiewicz	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	----------------------	-------------------------------